

בבית הכנסת "אהבת התורה - איש מצליח" רחוב הרב עוזיאל 43 ב"ב.

בית נאמן

שיעורו של מרן ראש הישיבה רבנו מאיר מאזוז זצוק"ל

יום חמישי כ"ד בניסן התש"ע, יום רביעי ל' בניסן א' דר"ח אייר התשע"ז
נושאי השיעור:

משלי (פרק א') ופרקי אבות (פרק ב' משניות א'-ב')

א. "אוילים בזו". מדוע תיבת "אוילים" מלרע? ב. ההבדל בין המוסר שלנו למוסרי הגויים. ג. "לעולם ישליש אדם נכסיו". ד. אל תכניס כל אחד לביתך. ה. באזני כסיל אל תדבר כי יבוז לשכל מלך. ו. אין אתה יודע מתן שכרן של מצוות. ז. תחבב את המצוות. ח. שמירת העיניים. ט. ושכר עבירה כנגד הפסדה. י. "דע מה למעלה - ממך". יא. חייב שיהיה ללומדי תורה פרנסה. יב. עסקנים לשם שמים.

"אוילים בזו". מדוע תיבת "אוילים" מלרע?

א. ¹ אנחנו צריכים לאחל לכם בשפה שאנחנו לא אומרים אותה, אומרים "כה לחי". ככה כתוב בפסוק בשמואל א'. איזה פרק? אף אחד לא יודע!?! "כה (ו) - ואמרתם כה לחי, ואתה שלום וביתך שלום וכל אשר לך שלום". אבל אתם לא בקיאים הרבה בשמואל א', גם לא בשמואל ב'... אז אומרים 'ווינטר' - אז ווינטר... נקרא פרק א' ממשלי ונדבר כמה מלים. לפני שקוראים משלי אומרים [פסוק (משלי ח"י, י)] "מגדל עז שם ה" [וכאן קרא מרן זצ"ל עם התלמידים שיחיו פרק א' ממשלי פסוק פסוק², ואחר קריאת הפרק שאל מרן רבנו זצ"ל את הבחורים:] מישוה יכול לענות לי מדוע כתוב (בפסוק ז) "אוילים בזו" אוילים מלרע, הרי צריך להיות לכאורה נסוג אחר - "אוילים [מלעיל] בזו". מישוה יודע למה? [אחד הבחורים אמר: לשון רבים. ואמר לו מרן:] רבים או יחיד, מה זה משנה? למה אוילים מלרע? יש כללים של נסוג אחר, כמו (בראשית א'; ה') "קרא (מלעיל) לילה". [אחד הבחורים: תנועה סגורה. מרן:] אז מה אם זו תנועה סגורה? "והיא מרת נפש" (ש"א א' י) זו תנועה סגורה - רת - גם כן, והיא מלעיל. [התלמיד: ככה הרב אמר פעם. מרן:] לא אמרתי ככה, אמרתי מלה אחרת... [תלמיד אחר: כי קשה להגיד את זה מלעיל, ואמר לו מרן:] קשה? מאיפה אתה ממציא את זה? זה כמו אותו חכם באור תורה שאמר: למה אומרים 'הקשט' בה"א, ולא 'קשט' כמו שאני מגיה (ואני אמרתי מלבי? מצאתי מקורות לזה. [עייני בקונטרס לאוקמי גירסא אות כ' וכן הסכים מרן הגר"ע יוסף זצ"ל בשו"ת בי"א ח"ח ח"ח ח"ח ס"י י"א אות ו']?) כי [הקו"ף של] 'קשט' קשה מאד, צריך להוסיף לה ה"א, בסדר גמור. אבל 'קציעה' [בלי ה"א] זה בסדר... אין בעיה, רק 'קשט' בלבד צריך לומר 'הקשט' על פי השכל שלו... [תלמיד אחר: אולי כי זה כמה הברות. ואמר לו מרן:] כמה הברות? מה זה הדבר הזה!?

תנועה גדולה וסגורה

ב. אז תקשיבו, אומר לכם חידוש יפה. פעם קראתי בהלל ה' לי לא אירא מה יעשה לי אדם" (תהלים ק"ח ו), היה צריך להיות שם ה' מלעיל ה' "לי" זה נסוג אחר. אז אמרתי רמז יפה (אני אוהב רמזים, אבל כשהדבר לא נכון - לא נכון, לא עושים רמזים סתם), יש גמרא במגילה (דף ל"א ע"א) "כל

1. שיחה זו נמסרה לבחורי ישיבתנו הקדושה "כסא רחמים" תכב"ץ - ישיבה גדולה ע"י מרן רבנו הגדול זצ"ל ביום חמישי כ"ד בניסן התש"ע. והיות שהיו ימים של בין פסח לעצרת, קרא עמם מרן זצ"ל ספר משלי כמנהגנו בימים אלה. המערכת.
2. תוך כדי הקריאה העיר מרן זצ"ל לבחורים: "לשים לב לומר [בפסוק י"ד] 'כיס אחד' ולא 'כיסוד'. וכן העיר (בפסוק ט"ז) על המקף בין המלים "לשפוך-דם". המערכת.

מקום שמצאנו גדולתו של הקב"ה, מצאנו ענוותנותו". לכן שם ה' תמיד מלרע, אפילו כאשר ראוי להיות שם ה' מלעיל בגלל נסוג אחר הוא בא מלרע.³ אחר כך ראיתי בדקדוק הגר"א (ספר משנת הגר"א שער המקרא אות ד) שכתב אחרת, כל מלה שהיא בתנועה גדולה וסגורה, [פירוש "תנועה סגורה" שאפשר לשמוע את האות האחרונה של המלה במבטא, ונקרא גם "נח נראה"], לא תנועה סגורה בלבד, אלא גדולה וסגורה, אין בה נסוג אחר. המלה "אוילים", 'לים' זה חיריק מלא - תנועה גדולה, והיא סגורה - בסוף יש מ"ם גדולה וסגורה, אז היא תבוא מלרע. אבל הוא לא אמר למה, אני אגיד לכם. מה ההבדל בין תנועה גדולה לתנועה קטנה? 'לים' זו תנועה ארוכה, בלי יו"ד - 'לם' - זו תנועה קטנה - קצרה. עכשיו אם אני עושה "אוילים [מלעיל] בזו", אני הפכתי את החיריק המלא לחיריק קטן - "אוילים בזו", 'לם' במקום 'לים', לכן חייבים לעשות אותה מלרע.

דוגמא: עורף

ג. אם לא תבינו את זה, אביא לכם דוגמא הרבה יותר טובה. בהפטרה של שבת וראש חודש "השמים כסאי" כתוב שם: "זובח השם עורף כלב" (ישעיה ס"ו, ג). במלה "עורף" יש שני טעמים, הטעם בעי"ן בגלל נסוג אחר, ולמה לא נעשה את המגנינה רק בעי"ן? כי אז תהיה הכוונה עורף של כלב, לא עורף - שוחט את הכלב, אלא עורף של כלב. מה ההבדל בין צירי לסגול? זה נשכח מכל העולם. הצירי אה תנועה ארוכה, והסגול א תנועה קצרה - תנועה קטנה.⁴ אז אם נעשה "עורף" מלעיל, במקום צירי תהיה סגול, ותשנה את כל המשמעות. לכן אומרים "עורף" מלרע. אותו דבר כאן, "אוילים" מלרע לא בגלל שהיא תנועה סגורה, אלא גם תנועה גדולה וגם סגורה, תנועה גדולה והברה סגורה, אז חייב להיות 'אוילים' מלרע, על מנת לשמור על החיריק המלא.⁵

3. יש נודע ביהודה ידוע (קמא אורח חיים ס"ב) שכתב שמי שאומר את שם ה' מלעיל, הוא בעצמו מלרע... הנודע ביהודה תקיף, הוא יודע כללי דקדוק. אפילו שאמר שם אני לא יודע, הוא יודע יפה מאד. מי שלא היה יודע לפני מאתיים שנה מהאשכנזים, יודע יותר טוב מכל האשכנזים של היום וגם מהספרדים... שם ה' תמיד מלרע.
4. מי שמבין צרפתיית יודע את ההבדל. הסגול זה 'א' כמו [צורת] שין אשכנזית (ש"י רגילה של היום), ואם אתה שם עליה כובע - דקופלקס - מישוה בכך יודע צרפתיית? אף אחד מכך לא יודע? אז תלמדו. אתם כותבים ככה א, ועושים לה כובע כזה כובע משולש [è] אז זה אהה [כמו צירי].

5. יש הרבה כללים פשוטים שאני אומר, אבל אתם לא יודעים להעריך. בא בחור התפלל כל כך יפה, אבל אמר: "ש'ועם אלי", אתה לא יודע שיש הבדל בין 'שועם' ל'שועם'? אומר עמך, אתה לא

הדלקת נרות	מוצ"ש	ר"ת
י"ב:	18:39	19:53
ת"א:	18:56	19:55
חיפה:	18:47	19:56
ב"ש:	18:55	19:54

ההבדל בין המוסר שלנו למוסרי הגויים

ד. עכשיו נדבר כמה דברים שקשורים גם לפרקי אבות וגם למשלי. העולם חושבים שהעצות שנמצאים בפרקי אבות, עצות של חכמים מתוך נסיון וחכמת חיים, לכן אולי העולם השתנה? קודם כל, אפילו שזה חכמת חיים, יש להם נסיון של אלפיים שנה. ואנחנו בסך הכל מה אנחנו? "כצל ימינו על הארץ" (דברי הימים-א' כ"ט, ט"ו). אבל זה לא חכמת חיים בלבד, זו גם קבלה. "משה קיבל תורה מסיני". ואומר רבנו עובדיה מברטנורא שלא תחשוב שזה ספר מוסר סתם, גם חכמי האומות כתבו ספרי מוסר. **וההבדל בין מה שהם כתבו לבין מה שיש לנו, בין חושך לאור.** שני גדולי הפילוסופים ביוון - אפלטון ואריסטו, אתם לא מכירים אותם, אבל יש שלשה ידועים ומפורסמים. סוקרטס, אפלטון ואריסטו. (זה רבו של זה וזה רבו של זה). כתבו ספר בהנהגת המדינות, (זה השנים האחרונים, הראשון לא כתב). ובהנהגת המדינה שלהם כתוב שעבד כנעני שמגיע לגיל מסויים, רשאית הגברת שלו (או האדון שלו) לזרוק אותו לאריות, לא לכלבים... בגיל חמשים למה לשלם עליו פנסיה? כבר אין לו כח, שילך לעזאזל. ולהבדיל אלף אלפי הבדלות, על פי התורה אם האדון נותן מכה לעבדו הכנעני, ומת תחת ידו תוך עשרים וארבע שעות, האדון נהרג בסיף - בחרב. "נקום ינקם" (שמות כ"א, כ'), ורש"י אומר נקימה בחרב, שנאמר "חרב נוקמת נקם ברית" (ויקרא כ"ו, כ"ה). זה ההבדל. התורה אומרת "ובאחיהם בני ישראל איש באחיו לא תרדה בו בפרך" (ויקרא כ"ה, מ"ו), בעבד כנעני היא לא אמרה "תרדה בפרך", אלא אמרה "לעולם בהם תעבודו" (שם) - מותר לרדות בפרך. **והרמב"ם ע"ה, תראה את הדברים שלו בסוף הלכות עבדים** (פ"ט הלכה ח'): **"ואף על פי שהדין כן, מדת חסידות ודרכי חכמה שיהיה אדם רחמן"...** לא לרדות בו בפרך, אל תאמר לו: תשב עד שאני אבוא, וזה סתם, אתה הולך לישון, קם אחרי שלש שעות והוא צלוי בשמש, עוד יהיה קבב... אל תעשה ככה, אל תצער אותו חנם. זה לא יפה. **"וכן מפורש בדרכי איוב הטובים... אם אמאס משפט עבדי, ואמתי בריבם עמדי, ומה אעשה כי יקום א-ל, וכי יפקוד מה אשיבנו. הלא בבטן עושני עשהו, ויכונוני ברחם אחד"** (איוב ל"א, י"ג-ט"ו). לכן אומר רבנו עובדיה על "משה קיבל תורה מסיני", **למה התנא אמר את זה כאן, ולא אמר את זה בתחילת מסכת ברכות** - "משה קיבל תורה מסיני, ואמר לישראל לקרות את שמע. מאמיתי קורין את שמע...? כי שם כולם ידעו שזה מן התורה, אדם יבדה מלבו קריאת שמע! אבל בפרקי אבות היינו טועים שזה לא מהר סיני, לכן התנא אמר **"גם זה מסיני"**. כל המוסרים האלה מסיני.

"לעולם ישליש אדם נכסיו"

ה. יש מאמר בגמרא שלא ידעו את הערך שלו. קראתי שבוע שעבר על תלמיד חכם אחד (שהיה קשור פעם לאור תורה, היה מפרסם בו מאמרים, "נציגנו בארצות הברית") בן שמונים פלוס. כתב הרבה ספרים, חמשים ושמונה שנים היה באמריקה כרב של קהילה, והוא מספר ב'יודיו נפש'. אומר: אני הפסדתי הרבה כסף, היה לו כסף בתור רב ביושר, וכל הכסף שלו הלך, הכל נידף כקש נדף ואיננו... היה הבית שלו שמונה חדרים מלא ספרים, עכשיו עזב את הכל, בא לכאן [לארץ], לקח בית בשכירות שלושה חדרים, את כל הספרים השאיר שם, וכאן יש לו רק את הספרים הכי הכי מוכרחים, אם הוא רוצה לעיין, הולך לבית הכנסת. למה? כי את כל הכסף שאסף נתן אותו למיסטר מיידוף. מכירים את מיידוף (לא מן העולם הזה)? הוא נמצא בתהלים - **"כהנודף עשן תנודף, כהמס דונג מפני אש"** (תהלים יודע שיש 'עמך'? וגם אומר "כבתחילה". צריך כל דבר לומר אותו כמו שצריך).

ס"ח, ג). גנב ששים וחמשה מליארד דולר⁶! כשהתגלה שהוא גזל ואין לו כלום, שמו אותו בבית סוהר. עוד חמש שנים יתפגר, נו, מה לעשות? כל שנה הוא היה לוקח את כל החסכונות שלו ונותן לו, ההוא אומר לו: מגיע לך רווחים. (איך הוא מושך אנשים? ככה). הרווחים שלך לבד מגיעים למאה אלף דולר! והרב היה אומר לו: גם אותם תוסיף, קרן וריבית, קרן ורווחים קרן ורווחים. **"וקרקר כל בני שת"** (במדבר כ"ד ז'), **קרקר ראשי תיבות קרן רווחים קרן רווחים...** יתחילו לקרקר, **"מקרקר קיר ושוע אל ההר"** (ישעיה כ"ב, ה). אילו זכר החכם הזה מאמר אחד בגמרא במציעא (דף מ"ב ע"א) שורה אחת ששורה מליונים ומליארדים של הבליעל הזה, לא היה מגיע לידי כך - לעולם ישליש אדם נכסיו, "שליש בקרקע" - בנדל"ך⁷. "ושליש בפרקמטיא", פרקמטיא זה מיידוף. בוא נאמר אצל מיידוף, אבל רק שלישי "ושליש תחת ידו". אם הוא עשה ככה, איבד שלישי - כפרת עוונות. לא יאבד את כל הכסף שלו, **מלה אחת של הגמרא שוה מליונים.**

אל תכניס כל אחד לביתך

ו. מלה אחת של בן סירא ביבמות (דף ס"ג ע"ב) ובסנהדרין (דף ק' ע"ב) **"מנע רבים מתוך ביתך, ולא הכל תביא ביתך. רבים יהיו דורשי שלומך, גלה סוד לאחד מאלף"**. כל מלה שוה זהב. כמה אנשים נכשלו בדבר הזה, אני מכיר לפחות שלוש משפחות שהם הכניסו אנשים לביתם, והחריבו להם את הבית. פשוט החריבו, הרסו את הבית. אחד עשה חוג לבעלי תשובה, הביא שמה כל מיני בוקי סריקי, אחד מהבאים הרס לו את הבית. אחר זמן התגרש, זהו, נגמר. מישהו אחר רוצה מלמד לילד שלו, כי הוא הולך לדף יומי. התורה אמרה "ושננתם לבניך" (דברים ו', ז). ואמרו חכמים (בספרי) בניך אלו תלמידים, זה תוספת על הפשט. הוא עזב את בנו והלך ללמד. שאל: יש מלמד לבן שלי? אחד אמר לו: אני יכול להיות טוב. לא עברו ששה חדשים והבית נחרב. חמשה ילדים יש לו, הלכו עם אמם הגרושה. והיא בת תלמידי חכמים ובת צדיקים, ה' ירחם. והוא השתגע, נעשה נהג אוטובוס מהבוקר עד הערב. (אני מכיר את המשפחה הזאת). וזה שמלמד הוא חסיד, לא סתם, פיאות וזקן וציצית, אבל גם יצר הרע... **יצר הרע נכנס בכל מקום, אין לו שום בעיה. הרס לו את הבית, החריב לו את הבית, חמשה ילדים הלכו לאיבוד.** ומהבוקר עד הערב הוא באוטובוס אגד, הוא לא יכול לחשוב על שום דבר. **"מנע רבים מתוך ביתך ולא הכל תביא ביתך"**, ורש"י (בסנהדרין) אומר **שאפילו אתה צריך להביא אותם לבית, אל תכניס אותם, אלא על הדלת תדבר אתם.**

באזני כסיל אל תדבר כי יבוז לשכל מלך

ז. והיה עוד מאמר במשלי שאנחנו לא יודעים להעריך אותו - **"באזני כסיל אל תדבר כי יבוז לשכל מלך"** (משלי כ"ג, ט). אם תהיה במקום שיש שם בוקי סריקי שהמוח שלהם כמו יריחו - "סוגרת ומסוגרת" (יהושע ו', א)... חבל על הדיבורים שלך, אתה מדבר באויר, מדבר ומדבר ולא מבינים

6. תבין מה זה ששים וחמשה מליארד, שיהיה לכם קצת מושג להבין. ברבע מיליון דולר אפשר לקנות דירה טובה בבני ברק. במיליון קונים ארבע דירות. במיליארד קונים ארבעת אלפים דירות. בששים וחמשה מליארד כמה אלפים דירות קונים? ארבעת אלפים כפול ששים וחמש - **מאתים וששים אלף דירות בבני ברק יכולים לקנות בכסף שגול בן הבליעל הזה!**
 7. יש פירוש אחר "בקרקע" - תחת הקרקע שלא ימצאו את זה. מהרש"א הביא שני פירושים. פעם היה ויכוח עם **רבי בן ציון חדאד**. אני פירשתי "בקרקע" - בנדל"ך, והוא פירש לתלמידי אחרת [שהכוונה להטמין בקרקע], בא **רבי ניסן** [פינסון] ואמר לו: מה אתה מפרש ככה? רבי מאיר פירש אחרת. חיפש, ואמר לו: **מהרש"א מביא שני פירושים**, מה אתה רוצה ממני? אבל קשה לפרש "בקרקע" תחת האדמה. כי אז מה יהיה ההמשך - "שליש תחת ידו"? ביד? אם אדם יש לו הרבה כסף, כולם יהיו תחת ידו? צריך להחזיק כמה אלפים תחת ידו? אלא "בקרקע" פירושו שישקיע בנדל"ך. [ועיין באר"י נסי שם].

דברי התורה בעלון יהיו לרפואת מרת **שולמית** ברכה טובה תחילת הרבנית **אסתר** (חיה) **לויזה** ע"ה.

לע"נ אבי הישיבה הרה"צ **רבי בנימין הכהן בן מבירכה** זצ"ל.

המסוקים). הם הלכו, והוא "היתה לו נפשו לשלל" (ירמיה כ"א, ט). אז הוא סיפר: "בזכות המצוה הזאת שעשיתי ושמרת עליה יום יום, קיבלתי את החיים שלי". שאדם יידע להעריך.

תחבב את המצוות

ט. להתפלל בהנץ קשה לאדם, לקום בנץ קשה מאד. אני יודע בעצמי, אני עיף מאד. מה אני אעשה? בארבע ארבע וחצי צריך לקום. אז חכם אחד - רבי דוד זריצקי - כתב עצה טובה, אמר: תחשוב שמישהו עומד עליך ואומר לך: כמה אתה מוכן לקבל כסף בשביל שתקום עכשיו? מאה שקל אתה מוכן? לא. חמש מאות שקל אתה מוכן? אולי. אלף שקל אתה מוכן? בשביל אלף כן, אני מוכן... תאמר: "רבונו של עולם, אני צריך אלף שקל, תרשום לי אלף שקל על החשבון שלי" ותקום. תחשוב שהרווחת אלף שקל, המחשבה הזאת תתורגם למעשה, מחר תרויח אלף שקל. או אותו היום או אחרי חודש, לא משנה איך, אבל תלמד לעשות מצוה מתוך שמחה, לא בכפייה. כשאתה עושה מצוה בכפייה זה לא שווה כלום - אם אדם מחנך את בנו ותלמידו בכפייה, אחר כך יהיה דוקא הפוך. למה? הוא יאמר: על מה קיבלתי מכות, על כך וכך? עכשיו אני עושה דוקא להיפך. לכן תחבב אותו, תתן לו, תפרגן לו. ככה הגר"א כותב באגרתו לאשתו (כנראה האגרת נכתבה באידיש ותורגמה אחר כך), אמר לה: "תפזרי לילדים קצת מעות שיהיה להם חשק בלימוד". כי הלימוד אינו נכנס באדם מתוך כפייה ומתוך לחץ, אלא הוא נכנס באדם לאט לאט. ואת זה כתב הגר"א שלמד במסירות נפש, למד כל יום עשרים ושתים שעות, היה ישן שעתיים ביממה. יש גם תפלה וגם אוכל, בוא נאמר עוד שעתיים. ללמוד עשרים שעות ביממה אי אפשר להאמין, ובכל זאת לא דרש מבניו יותר מדאי. אמר: זה הכח, לא כל אחד יכול להיות הגר"א, לכן תחבב את המצוות.

שמירת העיניים

י. והוי מחשב הפסד מצוה כנגד שכרה, במצוה אתה מפסיד משהו? אין דבר, יש לך שכר על זה. אדם נזהר ממראות אסורות, ואתה אומר: אוי, הפסדתי מהמצוה הזאת להיות כמו כולם, אבל יש לך שכר מזה. יש סיפור שהביא אותו הרב זילברשטיין בספר חדש (שמו "ופרי מתוק"). מעשה באחד שהיה הבן (או הבת) שלו בבית חולים ("זיו" בצפת כמדומני), הבן שלו היה חולה מאד, והיה צריך להביא תרופה מסוימת, אבל את התרופה הזאת אין לנו, צריך להביא אותה מ"אסותא" בתל אביב. אמר: אני אסע לשם. אשתו הייתה מחכה. אמרו לו: זה דחוף, הבן עומד בסכנה, לך תביא את התרופה. אז הוא נסע לבד, הגיע לתל אביב, ועד שימצא את "אסותא" בינתיים יש את כל המראות האסורות, "מראות נגעים" בתל אביב, ה' ירחם¹⁰. והוא עצם את העינים שלו, בשביל לא להסתכל בדברים אסורים, ואמר: "רבון העולמים, בזכות שאני עוצם את העינים, תשלח רפואה שלמה לבן שלי" (או לבת שלי). פתאום חל שיפור בילד, אשתו מתקשרת אליו ואומרת: "אל תביא את התרופה, הרופא אמר לא צריך תרופה". היא הבינה משהו אחר, אבל הוא הבין שכנראה הילד הלך. התחיל לבכות. אמרה לו: אל תבכה, למה אתה בוכה? אמר לה: אם הילד לא צריך תרופה, זאת אומרת שאין מה לעשות. אמרה לו: לא, הפוך, הפוך, הילדה התגברה. איך התגברה על המחלה? אמרה לו: היא קיבלה לפני כן הרבה אנטיביוטיקה, אבל יש חיידק טורף, והחיידק הזה לא רוצה להרפות, עכשיו רואים שהחיידק עזב.

10. איפה כתוב השם 'תל אביב'? ביחזקאל (ג' ט"ו) "ואבוא אל הגולה תל אביב... ואשב שם... משמים בתוכם". משמים... תל אביב משמימה, משגעת. היו קוראים לה בחיפה: "תל בלוף"... כל השגעונות שבעולם נמצאים בתל אביב. יש שמה איזה בית שקוראים לו 'בית יחזקאל הנביא'. אם יחזקאל הנביא היה קם ורואה את זה, היה אומר: אני לא רוצה את תל אביב, תיהפך לתל עולם... ככה עושים? אבל לאט לאט גם הם יחזרו בתשובה, גם תל אביב יחזרו בתשובה. צריך להאמין בטוב. פעם בתל אביב לא היה שום דבר, היום בתל אביב יש שמה ישיבה של הרב חירארי, יש שמה הרבה בתי כנסת, יש גם דברים אחרים, אבל זה מה שיש.

אותך. לא רק שלא מבינים, אלא אדרבא, חושבים שיש לך איזה עניין לנגח פלוני ואלמוני. האמת צועקת מכל מלה ולא מבינים. הסברתי השבוע⁸ מה אנחנו אומרים. לדוגמא, אני אומר "היום שמונה ימים לעומר" (בכוונה אני אומר רק שמונה [ולא תשעה שזו הספירה של אותו לילה שמרן מסר בו את הדרשה] שלא ניכנס בספק פלג המנחה) שהם שבוע אחד ויום אחד". האשכנזים אומרים אחרת, "היום שמונה ימים שהם שבוע אחד ויום אחד בעומר". ("בעומר" או "לעומר" זו שאלה אחרת. עיין בשו"ת בית נאמן ח"א חאו"ח סי' ל"ד עמ' ר"ו). מה עדיף? "בעומר" בהתחלה או בסוף? אז הסברתי כשאתה אומר משהו, אתה מפרש בהתחלה ומקצר אחר כך. "שמונה ימים". למה? שמונה ימים? לעומר. "שהם - השמונה האלה - שבוע אחד ויום אחד". אבל אם אתה אומר "היום שמונה ימים" סתם, איזה שמונה ימים? מה שמונה ימים? ואחר כך "שהם שבוע אחד ויום אחד בעומר". האם השמונה ימים פירושים שבוע ויום בעומר? לא, שמונה ימים לכל דבר, אפילו שמונה ימים לפטירת גבין לדוגמא... הם שבוע ימים ויום אחד, זה לא קשור לעומר, כל שמונה ימים הם שבוע ויום. כל מאה שנה הם ארבע עשרה שמשות ושתים, זה לא קשור למה אתה מונה, לכן בהתחלה צריך לומר "היום שמונה ימים לעומר", ושמונה ימים כמה הם? אם נפרק אותו לגורמים, נפרוט אותם לשבועות - "שהם שבוע אחד ויום אחד". [וע"ע בשו"ת בית נאמן שם עמ' ר"א בהערה]. את הדבר הפשוט הזה לא יכול היה להבין, ואני ניחמתי שדברתי שמה. צריך לדעת באזני חכמים (במראות) אל תדבר, כי לא יבינו. אני מקוה שיש פה כמה שהבינו, ואם יש להם שאלות - שישאלו. אבל לפחות תבינו נוסח של רבותינו, לא לזרוק אותו חנם. לחשוב שתמיד הדשא של השני ירוק יותר. יש דבר כזה ירוק יותר, אין מה לעשות, אבל כשאתה שומע דבר נכון, יש לך שכל להבחין אם ככה זה נכון, או ככה זה לא נכון. ברוך ה' לעולם אמן ואמן.

אין אתה יודע מתן שכרן של מצוות

ח. ממשיכים דברי רבי [בפרקי אבות פרק ב' משנה א'], אומר רבי - רבנו הקדוש - והוי זהיר במצוה קלה כבחמורה. אל תזלזל במצוות, אתה לא יכול לדעת את השכר שלהם. יש סיפור נפלא שקרה בדורנו עם חייל שהיה באיזה כנס של בעלי תשובה, והוא אמר לרב: תשמע, אני מוכן לחזור בתשובה, אבל קשה לי לקיים את הכל, גם שבת, גם תפלין, גם כשרות, גם צניעות, גם כאב ראש... תן לי מצוה אחת! פתח הרב שלחן ערוך, מצא את המצוה הזאת, ואמר לו: כשאתה נועל נעליים, קודם כל תנעל נעל ימין ואל תקשור אותה, אחר כך תנעל נעל שמאל ותקשור אותה, ואחר כך תקשור את הנעל הימנית. למה? כי ימין חשוב יותר, לכן בנעילה מתחילים בימין. אבל הקשירה מתחילים בשמאל, כי הקשירה של תפלין בשמאל. ככה ההלכה במסכת שבת (דף ס"א ע"א), וככה פסק מרן (סימן ב' סעיף ד'). אמר לו: אני אשמור את זה. יום אחד הוא היה בצבא, והיו צריכים לעשות איזה תמרון או איזה דבר, והוא שכח מזה, לבש נעליים כרגיל, לא שם לב. אמר לו המפקד: נו מהר. אמר לו: סליחה, שכחתי משהו. שכחת משהו?! הלך, הוריד נעליים, ולבש אותם כמו שהרב אמר לו. המפקד העניש אותו, אמר לו: לא הגעת בזמן, אתה לא תלך אותנו. היו עושים הטייסים איזה מפגן כח לכבוד יום העצמאות. נתן לו עשרים יום מחבוש, ישב שם במחבוש חבוש בבית האסורים, והם הלכו. מסכנים, באותו יום נפלו שבעים וארבעה טייסים, אם אתם זוכרים פעם דבר כזה (נקרא "אסון

8. ולמה אני אומר לכם? אולי גם פה יש חס וחלילה כסילים? כי לא יכול להיות שכולם כסילים, ודאי שיש כאן אחד שהוא חכם. וודאי שיש כאן יותר מאחד... אז אני אומר את הדברים, ואחד מכם יעביר את הדברים לדור הבא. [וב"ה שהדברים נדפסים כעת בעלונו של מרן "בית נאמן" לכל ישראל, והיו הדברים מחוורים כשמלה. המערכת]. אבל שם היו מצומצמים והם נעולים על דעותיהם. אומרים: אם אתה אומר משהו, אתה מתכוון נגד האשכנזים, אם אתה אומר משהו, אתה מתכוון נגד הגרזאים. משהו, נגד התימנים. משהו, נגד האתיופים. אני נגד נגד, אבל בעד אין בעד, אני רק נגד... נו, מה אני אעשה להם? שיהיה נגד...
9. שיעור זה נמסר ע"י מרן רבנו הגדול זצ"ל ביום רביעי ל' בניסן א' דר"ח אייר התשע"ו בבית מדרשו בין מנחה לערבית. המערכת.

כנראה מרוב אנטיבייטיקה, יום אחד אמר: מספיק, מה אני צריך כל הזמן להילחם אתם?!... אז הלך לו החיידק, הלך לעזאזל. אתה לא צריך להביא תרופה, השתגע. אז בא וסיפר, אמר: **באותו זמן היה לי נסיון גדול ועמדותי בו, על הנסיון הזה שעמד בו, קיבל בריאות לילד שלו** (או לילדה שלו). לקרוא את הסיפור הזה זה משהו מיוחד¹¹.

“וחרפתו לא תמחה”

יא. ושכר עבירה כנגד הפסדה - אתה נהנה מהעבירה, כל מיני תאוות יש בעולם. אחר כך כאשר תופסים את הבן אדם, לא משנה אם הוא ככה או ככה, אם הוא נשיא או ראש ממשלה ואפילו אם הוא תלמיד חכם, רחמנא ליצלן, “וחרפתו לא תמחה” (משלי י, ג'). לכן תשקול ברגע שאתה משתגע, יש גבול לדבר.

“דע מה למעלה - ממך”

יב. והסתכל בשלושה דברים ואין אתה בא לידי עבירה, דע מה למעלה ממך. יש למעלה **עין רואה** - אי אפשר לברוח מהקב"ה. **ואוזן שומעת** - כל מלה שאתה אומר באה בחשבון. **וכל מעשיך בספר נכתבים.** אומרים בשם **החפץ חיים** שאמר (בספר “שם עולם” בחתימת הספר) פעם היו אומרים איך זה יכול להיות שה' רואה ממרחקים גדולים מאד? הם חושבים שיש לו מגבלות כמו בן אדם, ואני רואה עד גבול מסויים... לכן אמרו: “דע מה למעלה - ממך”. גם אתה מסוגל לעשות “עין רואה”, אתה עושה וידיאו, ואתה רואה מה מדבר שם טראמפ. יש שם כמה קירות, וארבעת אלפים ק"מ, איך אתה רואה את זה? אם אתה יכול לעשות את זה, ודאי שהוא יכול לעשות את זה. “ואוזן שומעת” - דרך הרדיו. “וכל מעשיך בספר נכתבים” - זה הפקס. המלה **פקס** זה קיצור המלה **פאקסימיליא** ופאקסימיליא גימטריא **בספר** בדיוק. “מעשיך בפאקסימיליא נכתבים”, אתה אומר משהו וזה נכתב למעלה בפקס. (בוא נעשה חשבון, פאקסי - 251. מיליא - 91. 251 ועוד 91 - 342. בספר - 342). יש לך וידיאו או טלוויזיא כנגד “עין רואה”. יש לך רדיו כנגד “אוזן שומעת”. ויש לך פקס כנגד “בספר נכתבים”. איך זה רמוז במשנה? “דע מה למעלה - ממך”. אם אתה בן אדם מסוגל לעשות דברים כאלה, על אחת כמה וכמה שה' יעשה דברים כאלה. וזה גם כתוב בתהלים (צ"ד, ה) **“בינו בווערים בעם וכסילים מתי תשכילו, הנוטע אוזן הלא ישמע אם יוצר עין הלא יביט”**. מי שנתן לך את האזניים, ודאי שהוא שומע, כי אחרת איך נתן לך את הכח הזה? ודאי שיש לו כהנה וכהנה. “יוצר עין” - עשה לך את העין המפליאה הזאת, ששום הסבר בעולם לא יכול להסביר את העין¹², “הלא יביט” - הוא יכול להביט¹³.

חייב שיהיה ללומדי תורה פרנסה

יג. [משנה ב'] רבן גמליאל בנו של רבי יהודה הנשיא אומר יפה תלמוד תורה עם דרך ארץ - ללמוד עם דרך ארץ, עם קצת עבודה, קצת מלאכה. ולא לתת הכל על האשה. בזמנו הנשים לא היו עובדות בכלל, היו בבית, אבל לא יושבים בטלות, “דרשה צמר ופשתים ותעש בחפץ כפיה, היתה כאניות סוחר” (משלי ל"א, ג'-ד'). היתה עושה דברים. לא כמו היום שהולכים לעבוד עד שלא ניכר כבוד וצניעות. **אבל שאדם ילמד תורה ואחר כך יחזר**

11. היה עוד מעשה באחד שלמד בישיבה, ואחר כך התחתן עם אחת מצרפת שומרת תורה ומצוות ושמה 'אלירי', ואחר כך נולד להם בן. והנה אחר הברית - בין הברית ובין הפדיון - קבלה האשה חיידק טורף. חמיה בא כולו בלחץ גדול: “תן לי משהו, תן לי משהו”. אמרת לו: יש סגולה נגד עין הרע, אולי היה לה עין הרע. לקח, **עשו תיקון כרת, עשו תהלים, והנה ביום הפדיון הבריאה ועשו פדיון.** אמרו לי: תגיד כמה מלים. אמרת להם: יש פסוק (תהלים ק"א ה') “טרף נתן ליראיו יזכור לעולם ברייתו”. זה היה בשנת תשנ"ז (זאת אומרת לפני עשרים שנה). **טרף זה החיידק הטורף, נתן ליראיו עולה תשנ"ז. ליראיו זה השם של האשה ואלירי, אותם האותיות.** נתן לה טורף, אבל “יזכור לעולם ברייתו”, כיון שבברית המילה היא הייתה, והייתה שמחה במצוות ברית המילה, ה' נתן לה גם להיות שמחה בפדיון, והאריכה ימים ברוך ה'.
12. השוטה הזה דרווין (יש קוראים לו 'דרוויש') אמר: “אני יכול להסביר הכל על ידי התפתחות מהקוף והתולעת וכו' וכו', אבל בשאני רואה את העין אני נדהם, אין לי הסבר על העין”...
13. יש חכם אחד שאמר בדרך רמז: מאיפה לומדים שאכשר מרימים טלפון אומרים הלו? “הנוטע אוזן הלו ישמע...” אז מה עשה ב"הלא יביט"? אין לי מה לעשות...

על הפתחים, זה כבוד התורה! זה לא כבוד התורה. “יפה תלמוד תורה עם דרך ארץ שיגיעת שניהם משכחת עוון”, עכשיו הוא עוסק בתורה, אחר כך הוא צריך לעבוד במשהו, אז “משכחת עוון” לא יחשוב על דברים לא טובים, כי יש לו מה לעשות. **וכל תורה שאין עמה מלאכה** - לומד תורה בלי מלאכה, יושב ככה ואומר: רבותי, תאכילו אותי, תפרנסו אותי, תזונו אותי. **סופה בטלה** - הוא לא יכול ללמוד. הולכת הבת לקנות מהמכולת, והמוכר אומר לה: תגידי לאמא שזה שלשה חדשים לא שלמתם כלום, מה, אני ביטוח לאומי שלכם? תביאי כסף מחר, ואם לא - לא תקבלי כלום. חוזרת הבת בוכה בדמעות שלישי, בעל המכולת אמר: מחר לא אוכל לקבל אפילו לחמניה אחת. נו, מה עושים? **“סופה בטלה וגוררת עון.** מתחיל ללסטים את הבריות, או מתחיל להיכנס לבית הכנסת ובא לכולם: “אה”, “אה”, “אה”¹⁴... לא לעשות ככה. אחר כך ידברו עלינו החילוניים: “תראו את הבטלנים האלה, 'פרזיטים'... לא! אל תתן להם את התענוג הזה! אל תחיה בדוחק, תשתדל לפרנס את עצמך משהו, לעשות משהו. 'פשוט נבילתא בשוקא ולא תימא כהנא אנא וגברא רבא אנא'” (פסחים דף ק"ג ע"א). אל תעשה את זה.

עסקנים לשם שמים

יד. וכל העוסקים עם הציבור - אלה העסקנים. יהיו עוסקים עמהם לשם שמים - לא עוסקים בשביל כסף עור צבי... אמנם כתוב “הוי עז כנמר וקל כנשר ורץ כצבי” (אבות פרק ה' משנה כ'), ויש פירוש **כצבי - כסא צבי** - כסא שעשוי מעור צבי... אבל לפני שתרופץ אחר הכסא המשוגע הזה, “תהיה עז כנמר”, אל תתבייש. תאמר: “אנחנו שומרים שבת, אני לא מרשה שיהיו חילולי שבת בתל אביב, ככה לפי התפקיד שלי”. “וקל כנשר” - תהיה זריז, לא תשאיר את החומר אצלך חודשיים וחצי, ואחר כך תאמר: “ברגע האחרון נתתי לפלוני ואלמוני ולא עשיתי כלום”, ואחר כך תרוץ כצבי... אין דבר, אחר כך תביא כסא צבי, ותביא עשרה צבאים, תעשה מהם עור נפלא ותשב עליו... **אל תרוץ אחרי ההבלים, תרוץ אחרי התורה!** ובמיוחד אם אתה נקרא חרדי או דתי, ככה צריך להיות. ומה זה “יהיו עוסקים עמהם לשם שמים”? שלא יאמר: “אני עושה לכם כל כך טובות, מגיע לי!”. לא! תעשה לשם שמים, אם אתה זכית והצלחת זה **זכות אבותם** - של הציבור, יש זכות לעם ישראל, והזכות הזאת **מסייעתן** - מסייעת אותך. **וצדקתן עומדת לעד** - הצדקות של האבות יכולה להישאר כמה דורות. **ואתם** - אם כן תאמרו: אנחנו לא שוים כלום, לא, **מעלה אני עליכם שכר הרבה כאילו עשיתם** - אם אתה עושים לשם שמים, שמכם יזכר לדורות, הוא עשה את הדבר הזה. “ברם זכור אותו האיש לטוב שאלמלי הוא נשתכחה תורה מישראל”¹⁵.

14. היה אחד שהמשפחה שלו היו חילוניים, קרובים רחוקים, סבא שלו היה תלמיד חכם גדול אבל הבנים שלו לא יצאו טובים, היה לו בן אחד וכמה בנות. הבן האחד למד להיות מהנדס, והמהנדס הזה לא היה שומר תורה ומצוות. אומרים שהוא היה באביל שבת, מדליק את האור ומכבה אותו כדי להכעיס את ההורים שלו, ואחיותיו למדו ממנו. אחר כך מה היה סופו? לקח אשכנזיה (חשב איזה אושר...), התברר שהיא חולה, התגרש ולא מצא מנוח כאן, אז הוא הלך לאמריקה. ובאמריקה היה ‘הולמס’, אין לו איפה לישון, היה ישן במדרגות והיה מחלק עיתונים. כל ההנדסה שלו הלכה לאיבוד... יום אחד רחמנא ליצלן עשה תאונה ונפטר, הביאו אותו, קברו אותו וזהו. **זה הל הקרייה שלו.** ואחיותיו גם כן כמוהו, אחת מהאחיות יש לה בן ירא שמים, היה בא כל בוקר ומבקש כסף. אבל הוא לא אדם חולה, איש לו לחתן, שום דבר, אלא מתרגלים ככה. היה כאן חנות של פלאפל, והיה שם אחד שאמר: “תביאי לי כסף לקנות פלאפל”. בא האחד נתן לו עשרה שקלים, השני אותו דבר - עשרה שקלים, השלישי אותו דבר. אחד אמר לו: תגידי לי, כמה פלפולים אתה אוכל?... כמה פלאפלים אתה אוכל ביום? תקנה לחמניה, תקנה שמן (או שמן זית, איזה שמן שאתה רוצה), תיקח זיתים, ותכין אוכל. אמר: לא, אני רוצה פלאפל! אבל פלאפל אחד מספיק, שתיים עשרים שלושים, זה לא שגעון?! אם היה רבי נחמן מברסלב היה נותן לו שתי סטירות, אמרת לך שלא לעבוד?! תרויח משהו. אז זה “תורה שאין עמה מלאכה, סופה בטלה וגוררת עוון”.
15. זו גמרא בכתרא (דף כ"א ע"א) שהיה חכם אחד ושמו **יהושע בן גמלא**, עד ימיו היו לומדים בתלמוד תורה בגיל שבע עשרה שמונה עשרה, אז מתחילים ללמוד. אחר כך מי שרבו כועס עליו, מבעט בו - אומר לו: אני לא צריך אותך, הולך לרחוב ומתקלקל. אז לא היו מתקלקלים כמו היום, אבל היה רחוב, היו יוצאים עמי הארץ. עד שתיקן להכניס את הילדים בגיל חמש ושש קטנים, שיכנסו וילמדו תורה, וזא אותו זמן יכבדו את הרב ויתביישו ממנו. בגר'בא נהגו שאותו הרב שמתחיל עם התלמידים א' ב', ממשיך אתם עד הגמרא, כדי שתהיה להם יראה ממנו, כי הם זוכרים את הרב כשהיו ילדים קטנים איך היה להם מורא ממנו, ממשכים שמה ולומדים. **וככה זכו שהרבה תלמידי חכמים יצאו בדרך הזאת.**

גמרתו הנדירה של
מרן אור העולם זיע"א

יכולה להיות שאלה!

גמרתו הנדירה של מרן אור העולם
רבנו **מאיר מאזוז** זיע"א

מסכת עירובין עם חתימת יד קדשו המתנוססת על הכריכה, והגהות
בכתב יד קדשו המפארות את עמודיה, תוגרל בין הזוכים לקחת
החזקת בחור במוסדות "חכמת רחמים".

על כל החזקה של בחור - כרטיס הגרלה אחד

החזקת 4 בחורים

1920 ש"ח לחודש
למשך שנה

מזוזת הקודש
+ מעמד הדלקת נרות
+ טלית מהכהנים הקדושים
+ סיום מסכת ע"י הבחורים
+ 4 כרטיסי הגרלה על
הגמרא הקדושה

החזקת שני בחורים

960 ש"ח לחודש
למשך שנה

מזוזת הקודש
+ מעמד הדלקת נרות
+ סיום מסכת ע"י הבחורים
+ 2 כרטיסי הגרלה
על הגמרא הקדושה

החזקת בחור

480 ש"ח לחודש
למשך שנה

מזוזת הקודש
+ סיום מסכת ע"י הבחור
+ כרטיס להגרלה על
הגמרא הקדושה

או בעמדות
נדדים פלוס
"חכמת רחמים"

מנהל המוסדות
הרב משה נעמן
0504108108

***9105**

חייג קעת
משודי
המוסדות

ואהבת - כמוך

(מתוך הספר "שמחת התורה")

ואהבת לרעך כמוך אני ה' (ויקרא י"ט, י"ח).

לרצות בטובתו

התורה מצוה אותנו לאהב את השני כמו שאנחנו אוהבים את עצמנו. איך זה אפשרי? הרי אדם אוהב את עצמו יותר מכל! וכי התורה דורשת שפך יאהב את חברו? אלא הסבירו המפרשים, שזה מה שאמר הלל הזקן לאותו גוי שבא אליו להתגייר: "דסיני עלך לחברך לא תעביד". כך גם תרגם יהונתן את הפסוק: "דמן אנת סני לך לא תעביד ליה". כלומר, מה ששונא עליך לחברך לא תעשה, תאהב את חברך על ידי שלא תזיק לו או תפגע בו בדבר שלא היית רוצה שייעשו לך, תרצה את טובתו כמו שאהה רוצה את טובתך.

רבנו "אור החיים" הקדוש ועוד כמה מפרשים אומרים, אם אדם רוצה להתחזק במצוה זו ולעורר אהבה על חברו, ימליץ עליו וזכות **כמוך**, כמו שאהה אפלו אם טעית אינך רוצה שישנאו אותך בגלל זה, כך גם אל תבזו ואל תשנא את חברך אפלו אם הוא טעה. תדון אותו לכף זכות כמו שהיית דן את עצמך. תחשב עליו שהוא אדם טוב, אדם חיובי, מסתמא הוא עשה את מעשהו הרע בלי כוונה וכלי ידיעה, הוא לא אשם.

מים כמו הלב

בתוצאה מזה שאדם יחשב על חברו באופן חיובי, גם הוא יהפך לבבו עליו לאהב אותו ולחשב עליו באופן חיובי, כך תגדל האהבה בעם ישראל. את זה למדו משלמה המלך שאמר: "כמים הפנים לפנים כן לב האדם לאדם" (משלי כ"ז, ט"ו). אדם שמביט במינים הוא רואה בדיוק את הבעות פניו, אם הוא מחיך למינים המשתקפות מהם יחיכו לו, ואם הוא כועס הפנים שבמים כועסות עליו גם כן. כך לב האדם לאדם אחר, אם יחשב אדם על חברו דברים טובים, ממילא יהיה אהוב על חבריו. על זה אמר רבי עקיבא (בראשית רבה פרשה כ"ד אות ז): "ואהבת לרעך כמוך" זה כלל גדול בתורה.

איום עצמי...

ספר על זה רבנו **יוסף חיים** זיע"א משל. פעם בן כפר הלך לבקר את אחותו הגדולה המתגוררת בעיר. כשהגיע לאחותו, שמחה מאד לקראתו, ואחר ששאלה בשלומו הראתה לו את החדר שהכינה לו בביתה לישון בו. בן הכפר הלך לחדר, ראה אותו והתמלא שמחה, מסות נוחות, גדולות, מסודרות, לא כמו מטת הקש שיש לו בצריף שבכפר. עוד הוא מתפעל מיפי החדר והרהוט, והנה לפתע הוא רואה בתוך חדרו אדם לא מוכר. ברגע הראשון הוא נבהל, לא אמרו לו שיש עוד נער בחדר, אולי זה המנקה? לאחר כמה רגעים התאושש, וסמך לנער לצאת מהחדר. לתדהמתו גם הנער שממול החליט לגרש אותו מהחדר וסמך לו לצאת...

בן הכפר כעס. חשב בלבו: 'הרי זה הבית של אחותי, הוא אולי סך הכל מנקה, איך הוא מעז לדרוש ממני לצאת?'. מיד הניף את אגרופו כנגד האיש הזר להראות לו שהוא בעל החדר. לתדהמתו הכפולה, גם הנער השני נופף לו באגרופו כאלו רוצה להכות בו. עכשיו הוא כבר נבהל, זרק את כל החפצים שלו וברח מהר לסלון הבית אל מקום מושבה של אחותו. אחותו ראתה שהוא מבהל, מיד חשה לעזרתו ושאלה: "מה קרה אחי? למה אתה כזה מבהל? למה ברכת מהחדר? הוא לא נוח לך? זה החדר הכי טוב בבית!". השיב לה אחי: "נכון, זה חדר מצוי, אבל המנקה רוצה להרביץ לי!". תמקה אחותו: "מנקה? איך אין לו מנקה, החדר כלו שלך!". אמר לה: "אני יודע שהחדר הוא שלי, סמנתי לו לצאת אבל גם הוא סמך לי. אימתי עליו באגרופו וגם הוא אמר עלי! הוא נראה מפחיד!..." מיד ששמעה האחות את דבריו, הבינה שהוא רוצה את עצמו במחאה, דבר שהוא מעולם לא ראה...

אמרה לו: "הבנתי, אל תדאג, אסביר לך מה תעשה. אם אתה תחזר אליו ותתנהג אליו יפה, גם הוא יתיחס אליך יפה. תהיה רגוע, הוא לא יפריע לך ואתה לא תפריע לו". וכך היה...

לא תעשה ועשה

אם נתבונן, נראה שבתחלת הפרשה כתובים הרבה לאוים, "לא תגנבו ולא תכחשו ולא תשקרו איש בעמיתו" (ויקרא י"ט, י"א), "לא תעשק את רעך ולא תגזל לא תליו פעלת שכיר אתך עד בקר" (פסוק י"ג), ועוד. רק בסוף כל האסורים שבין אדם לחברו כתוב: "ואהבת לרעך כמוך". מדוע נכתב בצורה כזאת? אלא התורה אומרת קדם את הלוא ואחר כך את החיוב. ללמד שאי אפשר שאדם יאהב את חברו, בלי שיזהר לפניו כן באסורים שבין אדם לחברו. קדם להזהר מגזל ועשק ושקר וכל דבר רע, ואחר כך לאהב את חברו.

מחילה מהישיבה

יש הרבה ספורים על אנשים שפגעו בחבריהם, ולאחר כמה שנים נפגעו בעצמם בידי שמים. היה אדם שלא אליהם היתה לילדים שלו בעיה קשה. הם כבר גדלו, חלקם הגיעו אפלו שדוכים, וחויץ מקבוצתם הם לא היו שולטים על היצרכים הקטנים שלהם בשנה, היתה להם בעיה נורולוגית. איך יתחבטו? איך יסתדרו? החברים שלהם היו צוחקים עליהם והם היו מתבזים. הם היו חכמים ופקחים, היו מקשרים, אבל היתה להם את הבעיה הזאת. כמה שדרכו הוריהם ברופאים ובתרופות דבר לא עזר.

ביום מן הימים החליט ללכת לרב אחד ולספר לו על הבעיה שלו. אמר לו הרב: "תפשפש במעשיה, ה' ודאי עושה דין באמת וצדק". בדק ובדק, ואז הוא נזכר שבחזר שלו בישיבה היה בחור צעיר שגם לא היה שולט בצרכיו, והוא היה מלגלג עליו על זה, צוחק עליו ליד כלם ומבזה אותו, לא אליכם. הוא התחנך ואחרי שנים זה חזר גם לילדים שלו. רק עכשיו הוא מבין כמה צער גורמת הבעיה הזו, לא מספיקות הבושות שיש לבחור מזה שיודעים שהוא כזה, עוד הוא פגע בו והלביץ את פניו. הוא נזכר בזה, ספר לרב, ואמר לו הרב: "אתה חיב לחפש את האדם הזה, למצא אותו ולבקש ממנו סליחה".

זו עבודה לא קלה. בקש ממזכירות הישיבה את הכתבת של ההורים שלו, התקשר אליהם לשאול איך אפשר להשיג את בנם, ולקח לו זמן עד שמצא אותו. התקשר אליו, התעניין בשלומו, ובקש לפגוש אותו. נפגשו, הוא התחיל למרר בככי בדמעות שליש ובקש שיסלח לו. החבר לא סלח לו בקלות. אמר לו: "איך אסלח לך? אתה כל פעם היית קוטל אותי ליד כלם! כל פעם זה היה מות מחדש!". רק אחרי הרבה בכיות ותחנונים שהוא ראה שהוא מתחרט באמת, הוא קבל את סליחתו ומחל לו בלב שלם. בארץ פלא בחסדי ה', מיד לאחר מכן הילדים שלו הבריאו, בלי תרופות ובלי רופאים, וברוך ה' מצאו זוגיים ונשאו בשעה טובה ומצלחת.

זהר ויסלח

הפגיעות שאדם פוגע בחברו הן מסכנות! צריכים מאד להיות זהירים בכבוד השני, לא לפגוע. לכבד. אדם שמכבד את חברו לעולם לא מפסיד, זה לא עולה כסף... במיוחד שיש אנשים שאוהבים כבוד, תכבד אותם, מה זה מחסיר ממך? זה נהנה וזה לא חסר. גם אם אדם פגע בחברו, יותר החבר ויסלח, וכי אנחנו לא חטאנו כלפי הקדוש ברוך הוא? אנחנו באים כל שנה ואומרים: "חטאנו לפניך רחם עלינו". כמה הבטחות טובות הבטחנו בראש השנה וביום הכפורים ולצערנו לא עמדנו בהם, ובכל זאת אנחנו מבקשים סליחה מהקדוש ברוך הוא. מזה כנגד מדה, אם אדם יסלח הקדוש ברוך הוא יסלח לו. לא לעמוד על מדת הדין, להתרגל במדת החסד והרחמים.

עשרים וארבעה אלף

בזמנים אלה - ימי ספירת העומר, נוהגים מנהגי אבות בגלל פטירת עשרים וארבעה אלף תלמידי רבי עקיבא. למה נפטרו? בגלל שלא נהגו כבוד זה בזה. אנחנו צריכים לראות בזה תמרור אזהרה גדול! להזהר, לפגוע באחר זה מסכון! אדם יעשה כל מה שיכול שלא לפגוע בחברו.

זה כנגד זה

אומר הרב **חיד"א** ע"ה דבר נפלא. **עשו** גימטריה שלום. עשו זה הכח של השטן, אם יש שלום בעם ישראל אין ידי עשו שולטות בנו, אבל אם חלילה אין שלום, עלול לבוא ההפך חלילה. בבית שני היתה שנת חנם, לא היה שלום ובגלל זה באו בני עשו והחריבו את מקדשנו.

כמו כן **יוסף** זו מדת היסוד שנקראת שלום. יוסף עשה שלום עם אחיו. האחים שלו מקרו אותו לעבד במצרים, והכניסו אותו לסכנה גדולה, הרי מי שנכנס לשם לא יוצא, ומי שיוצא אחת דתו למות. ולמרות הכל, יוסף הצדיק מחל לאחים שלו. כשחשבו שפעם עליהם ואמרו: "אביך צנה לפני מותו לאמר אנא שא נא פשע אחיך וחתאתם" (בראשית נ', ט"ז-י"ז), הוא לעמתם בכה כיצד הם חושדים בו, וכי בגלל שיעקב נפטר יוסף יזיק להם? הוא לא היה מוכן לקבל את זה, מדתו של יוסף היא שלום. לכן יוסף יכול לבטל את זרעו של עשו. כתוב בפסוק: "והיה בית יעקב אש ובית יוסף להבה ובית עשו לקש ודלקו בהם ואכלום" (עובדיה א', ח"ו). יוסף שהוא להבה, שורף את הקש שהוא עשו. מדוע המתין יעקב עד שיגדל לו יוסף ורק אחר כך ברח מלבן לכווננו של עשו? כי ידע שאין זרעו של עשו נכחד אלא על ידי זרעו של יוסף. יוסף מדתו שלום, אם יש שלום אין את הרע של עשו, ואם חלילה אין שלום, בר מן להפך. לכן בזמנים האלה צריכים להרבות שלום נגד בני עשו.

אנחנו צריכים למחול על כבודנו, להעביר על המדות, ולהרבות אהבה ואחבה בעם ישראל. בעזרת ה' נזכה לאהלה הקרובה במהרה בזמנו, אמן כן יהי רצון.

ו. וב"ה שבשנה האחרונה לחיי מרן זצ"ל הראו לו התלמידים יצ"ו שלושה תנאים דמסייעי ליה בעניין זה. הראשון **רבי נסים כהן זצ"ל** (נכדו של מרן רבי כלפון משה הכהן זצ"ל) בספרו שו"ת מעשה נסים (ח"ג סי' רכ"א אות י"ט). ויבוא השני, **רבי יוסף בר שלום זצ"ל** רבה של בת ים בשו"ת "ויצבור יוסף" (ח"ד סי' ל"ו). והחוט המשולש, **רבי יהודה מועלם זצ"ל** ראש ישיבת פורת יוסף. (עיין בשו"ת עין אברהם לתלמידו רבי אברהם כהן בחלק או"ח סי' קע"ה שכן כתב בשמו). ושמו בזה רבנו והזכיר מזה בשיעורו השבועי (גדפס בעלון 409): **"הנהגה מצאו התלמידים החביבים שלי שלושה מקורות לדבר הזה..."**

וראה בספרו הבהיר של רבנו שו"ת מקור נאמן ח"ב (סי' תס"ג) שהביע דעתו בקצרה, ואעתיק כאן דברי קדשו לחין ערכם, וזו לשון השואל: ידועה דעת כת"ר (שליט"א) שבימי העומר ובשלושת השבועות מותר לשמוע שירים ביום שישי אחר חצות, בראש חודש ובפסח שני. [וראה בס' מקור נאמן ח"א סימן תע"ו תפ"ד תק"ג]. שאלוני כמה אנשים מה המקור לדין זה? והשיב לו רבנו זצ"ל: אין מקור. השומע ישמע והחדל יחדל. תשאל אותם מה המקור לאיסור לשמוע שירים מוקלטים בכלל? (הפוסקים לא אסרו רק ריקודים ומחולות, ובארץ ישראל נהגו לאסור שירים מוקלטים. אבל בערב שבת אחר חצות שמתנוצצת קדושת השבת וכן בראש חודש אייר ובפסח שני, אין שום טעם לאסור. וכן נהגו באי גרוב בחגיגות אלגריבה שמתחילין בהילולא דר' מאיר בעל הנס עד ל"ג לעומר). וראה עוד שם (סי' תס"ד) תשובה לשואל שבני ביתו לא רוצים לשמוע והוא רוצה לשמוע מה יעשה? והשיב לו רבנו [כדרכו שלא להחזיק בדעתו כלל]: "אל תריב אתם, אם לא תשמע שירים לא יחרב העולם..."

וכמדומה שדי בזה לכל מי שמודה על האמת, וה' שחותרו אמת ינחנו בדרך אמת. אכ"ר.

מודעת זאת בכל הארץ דעתו של מרן רבנו הגדול ראש הישיבה זצ"ל שאף שאין שומעים שירים בימי העומר ובימי בין המצרים, מ"מ יש להקל לשמוע שירים ביום ששי אחר חצות שכבר התנוססה קדושת השבת. והיתר זה ברור ופשוט לכל המעיין בשורש האיסור ופרטיו, ומשום מה יש המרעישים על זה כאילו רבנו שרי עורבא, על כן אמרנו לבאר כאן בקצירת האומר טעמו ונימוקו של רבנו, ומשם בארה.

ראשית יש לציין שרבנו התיר דבר זה מעצמו ולא כהסתמכות על שמועה זו או אחרת ממרן הגר"ע יוסף זצ"ל. אלא שאחר שפרסם היתרו ברבים [בכמה מקומות, ומהם בשו"ת מקור נאמן חלק ראשון סי' תק"ג], שלח לו נעים זמירות ישראל ר' משה חבושה הי"ו מכתב [שנדפס במילואים לשו"ת מקור נאמן חלק שני] ובו סיפר לו שמרן הגר"ע יוסף זצ"ל התיר לו להשמיע שירים בתכניתו ברדיו "קול ברמה" הנשמעת ביום ששי אחר הצהריים. והנה יש הטוענים שלא התיר מרן הגר"ע זצ"ל אלא כדי שלא ילכו לרעות בשדות זרים ולשמוע תחנוני רדיו אחרות. ואם כדבריהם, מפני מה לא התיר מרן זצ"ל להשמיע שירים ברדיו במשך כל ימות השבוע לפי טעם זה?! ועוד שנית, אם הדבר אסור, וכי אומרים לאדם חטא כדי שיזכה חברך?! ואיך שיהיה, גם אם נאמר כדבריהם שאין ראייה להתיר ממרן הגר"ע יוסף זצ"ל, מרן רבנו ראש הישיבה זצ"ל האדם הגדול בענקים חסון הוא כאלונים, והוא אילן גדול להישען עליו בפני עצמו.

וכעת נבאר טעמי ההיתר של רבנו זצ"ל:

א. כל איסור שמיעת שירים מוקלטים בימי העומר הוא חדש, והוא חומרא של האחרונים שהשוו את זה לדין המג"א (סי' תצ"ג סק"א וסי' תקנ"א סק"י) לאסור ריקודים ומחולות בימי העומר ובין המצרים [וזו אגב דוגמא לגזירות מדעתנו בדורנו, כדעת רבנו זצ"ל שיכול החכם לגזור גזירות מדעתנו לפי צורך השעה, וכמו שגזרו עוד בעניין הר הבית ועוד], וממילא אפשר להקל באיסור זה כפי ראות עיני החכם, וכנודע הכלל "ספק דרבנן לקולא".

ב. ומה גם שמרן הגר"ע יוסף כותב (בחזון עובדיה יום טוב עמ' רנ"ח) על עיקר האיסור "נכון להחמיר", וודאי שיש כח ביד החכם להתיר לפי הצורך.

ג. בימי בין המצרים שהם חמורים מאד, היקלו הפוסקים לטעום בשר ביום ששי אחרי חצות מטעם קדושת השבת, וכ"ש באיסור קל זה. (עיין בחזון עובדיה ד' תעניות עמ' קע"ה. ובזמנו הלכתי למרן זצ"ל להראות לו ראייה זו, ובפתחי ספר חזון עובדיה ד' תעניות הנמצא בביתו על מנת להראות לו כן בספר, ראיתי שכבר זכה בראיה זו בגליון ספרו...).

ד. שמעתי מהרה"ג רבי מצליח חי מאזוז שליט"א ראייה נפלאה להיתר זה. כי בחזון עמ' (יום טוב עמ' רס"ב) התיר מרן הגר"ע יוסף זצ"ל במקום צורך גדול **להתגלח** ביום ששי מפני כבוד השבת, מפני שאיסור גילוח לא היה בימי הגמרא, כי אז לא נהגו כלל להתגלח, וא"כ אינו איסור חזק כ"כ (ובעיקר הדין י"ל ע"ד ואכמ"ל), ויש כאן ק"ו צאצאו של ק"ו לשמיעת שירים ביום ששי אחר חצות שהוא איסור מחודש מעיקרו, שודאי שיש להקל בזה.

ה. חכמי הדור האחרון הקילו קולות רבות בשמיעת שירים בימי העומר ובין המצרים. ואלו הם: א. מי שבדכאון יכול לשמוע שירים. [ומזה התירו לשמוע שירים בכל ימי הקורונה]. ב. מי שהוא בנהיגה וחושש להירדם - יכול לשמוע שירים. ג. שירים ווקלים הדומים למקור כמעט בלי הבדל - מותר לשמוע. ד. חוג נגינה בהפסד כל שהוא - מותר לשמוע. ועוד ועוד. ורק על דבר אחד שומרים מכל משמר שחלילה לא יקלו בו והוא - שירים ביום ששי. חלילה! [כמו הנוהגים שלא לומר תחנון כל השנה חוץ מיום העצמאות...]. וזיל בתר טעמא, והרי ודאי שעיקר טעם האיסור שאנשים ירגישו האבלות, ואיך אפשר להתיר ווקאלי ולאסור יום ששי?! ודבר פלא ראיתי לחכם אחד בספרו על הלכות ספירת העומר שאחרי שהאריך לדחות דברי מו"ר שאין היתר זה לשמוע שירים ביום ששי כתוב בשום ספר [כאילו עיקר האיסור כתוב באיזה ספר], כתב בסוף דבריו: "ומ"מ מותר להשמיע שירים ברמקולים לפני כניסת שבת". ופלא איך התיר בזה לפי דבריו, אחר שלא נמצא כן בשום ספר. וצ"ע.

בע"ה מידי יום עורכים פדיון נפש המסוגל לישועות על פי הסדר שתיקן מרן החיד"א ע"י רבני הישיבה שליט"א

פדיון נפש כליי פדיון נפש פרטי

160 ש"ח לשם

52 ש"ח לשם

אז בעמדות נדרים פלוס

08-6727523

(אפשר לשלוח הודעה, רו קווי, מענה 24 שעות)

למסירת שמות החקשרו:

בית נאמן לילדים
מתוך שיעוריו של רבנו מרן ראש הישיבה צוק"ל
לע"נ גאלה בת הרבנית אסתר מאזוז ע"ה

עורך העיתון
סגן עורך העיתון

ידע חדע

ששים וארבע בוילנא. רבי מתתיהו שטרטאשון [בן הרש"ש] מעיד: הלכתו לקברו בוילנא וראיתי כתוב שם "ראוי היה רבנו שתהיה שכונה טורה עליו" (מבחר כתבים עמ' רל"ב). הוא היה אדם מיחד במינו. וגם החות אייר שהיה גאון עולם מזכיר אותו (בתשובה אחרונה בשו"ת חוט השני סימן צ"ז), וקורא לו "רבנו היש"ר מקנדיה". וגם התוספות יום טוב (ברכות פ"א מ"א) מזכיר אותו: "ראיתי ספר גבורות ה' של רופא ממחנה ותכם כולל היש"ר מקנדיה". (גליון 150 אות ט' והערה 22).

ד. הגאון הנצי"ב הוא רבי נפתלי צבי יהודה ברליו שהיה ראש ישיבה בוולאז'ין במשך ארבעים שנה ויותר. נסגרה הישיבה והוא בדויק נפטר, בשנת תרנ"ב. הוא לא היה יכול לחיות בלי תורה. היו עושים רעש גדול בישיבה, עשרים וארבע שעות כל הזמן היו לומדים. אמרו לו: איך אתה יכול לישן? אמר דוקא בגלל זה אני יכול לישן. אמר משל לטחנת קמח שהיא עושה רעש כל הזמן, כל הזמן שבעל הטחנה שומע את הרעש הוא ישן ונרדם, אבל אם הוא קם ורואה שפסקה הטחנה, אז הוא לא יכול לישן. הוא שואל: מה קרה?! מה קרה?! וככה אני חי עם הלימוד של התורה. היה גאון עולם. (גליון 323 הערה 5).

ה. רבי עובדיה ספורנו הוא חכם גדול באיטליה שחי אחר גרוש ספרד, והיה רופא ותלמיד חכם. בזמנו הפקרים אמרו שצריך לשרף את התלמוד [הגמרא], כי יש בו דברים נגד הנצרות ונלחמו על זה. וקא פילוסוף גוי אחד בשם יוחן ריכליו ואמר שיש בתלמוד הרבה דברי חכמה מאיפה דע את זה? רבי עובדיה ספורנו השפיע עליו ולמדו אותו שהתלמוד דבר חשוב מאד. המלך השפע מדבריו ואמר שהתלמוד בסדר גמור, והפיצו אותו. בזמנו הדפיסו את התלמוד שלש פעמים בשלמות (בימי דנאל בומברג [בבית הדפוס שלו בוננצ'א] בשנים ר"פ-רפ"ו, ועוד הנהה מדפוס אחר בשנת ש"ח). וידוע שדפוס "וינצ'א" יקר וחשוב מאד. כל זה בהשפעת רבי עובדיה ספורנו. (גליון 151 הערה 21).

א. למה המשנה הראשונה [במסכת אבות] מתחילה "משה קבל תורה מסיני"? כל המסכתות לא מתחילות ככה. אומר רבנו עובדיה מברטנורא דבר נפלא מאד. אנשים יחשבו מה יש במסכת הזו? מדות טובות? גם אמות העולם כתבו ספרי מדות. יש ספר המדות לאריסטו, יש ספר המדות לאפלטון (קוראים לו "הנהגת המדינה"). אבל בינים ובני התורה שלנו זה כמו בין חשוף לאור, אז בני אדם היו אומרים: זה ספר מדות וזה ספר מדות, מה ההבדל? אז המשנה אמרה: "משה קבל תורה מסיני", המדות הפתובות בפרקי אבות הן מקבלות מסיני. זה מה שכתב רבנו עובדיה מברטנורא. (בית נאמן גליון 407 אות א').

ב. אביו של אב"י שמו פייליל, ככה כתוב בגמרא בזבחים (דף ק"ח ע"ב). ורבי ינון חורי זצ"ל היה אומר פייליל עולה [בגמטריא] מאה ועשר, גימטריא עלי, כי הוא מוצע עלי הכהן, ולזרע עלי הכהן אין ברכה, הם לא מאריכים ימים. משפחת טויל בחוץ לארץ וקראים "טויל מעלי". מה זה טויל מעלי? מוצע עלי הכהן, ותיים ברוך ה' שמונים שנה ומעלה. במה חזו? עוסקים בתורה ובגמילות חסדים, ונותנים הרבה לעניים ותלמידי חכמים. קראו לעצמם "טויל" - "תיים ארצים" [טויל] פרושו ארץ בערבית]. בתחלה היו תיים שמונה עשרה שנה, ככה כתוב בגמרא ביבמות (דף ק"ה ע"א), אחר כך התחילו ללמד תורה - היו ארבעים שנה, תורה וגמילות חסדים - ששים שנה. אבל לעזר לאחרים [בבמון] זה התחדש רק בדורות האחרונים. קוראים להם "טויל מעלי" - הכהן. אני חשבת "מעלי", מה זה "מעלי"? לא, זה מה "עלי" - מוצע עלי. ואב"י היה מוצע עלי. כשאמו נתעברה בו אביו נפטר, כשאמו ילדה אותו - אמו נפטרה. (בית נאמן גליון 503 הערה 6).

ג. היש"ר מקנדיה (ספר גבורות ה' מדרגה ל"ב), היה חכם גדול לפני ארבע מאות שנה, נולד בשנת שני' וחזיר על זה כמה פעמים "נולדתי כמזל כוכב בשנת שני' שזה מזל החקמה". מרן החיד"א (שם הגדולים מערכת ספרים ערך אילים) משבח אותו עד מאד, וכותב שהיה חכם בכל החכמות ומפלג בכל חכמה. הוא נולד באי ברתים בקנדיה, ונפטר בן

למען תספור

"מי שמברך ברכת המזון מלה במלה (מתוך סדור), מזונותיו יהיו מצויים ברוח כל חייו"
דבר חשוב מאד שאדם יברך את הברכות לאט לאט, וכאשר אתה אומר את הברכה, תכוון למי אתה מברך. ומי שמברך אותם במהירות לא חבל עליו! **בספר החנוכה (מצוה ת"ל) אומר שמי שמברך ברכת המזון מלה במלה (מתוך סדור), מזונותיו יהיו מצויים ברוח כל חייו.** ויש אחד שנצול מהשוואה ברכות הדבר הזה, שתמיד הוא היה נזקק לברך ברכת המזון [בכוננה] מתוך הסדור. והוא [בנס] היה טבח אצל הגרמנים הארורים [בימי השואה]. ובאחד הימים בא אליו קצין גרמני, הסתפל עליו ואמר לו: אתה משמין, אה? כלם הולכים ומרזים, ואתה הולך ומשמין. אסור לך להיות שמן! נתן לך עבודה, בא תחפר לי כאן - "תחפר בדרך ולא יכסה" (עי"פ ביצה דף ב' ע"א), ונראה אותך גומר את זה תוך שעתים. אמר לו: איך אני אעשה את זה? עם הצפרנים שלי? אז הוא נתן לו איזה כלי קטן, ואמר לו לחפר שם איזו מערה ארצה ורחבה. ואמר לו: אני אבוא עוד שעתים ונראה אם גמרת או לא. והוא התפלל לה: "מאין יבא עזרי" (תהלים קכ"א א')? והנה פתאום הגיעה קבוצה של חילים גרמנים ולעגו לו

הלכה נאמנה

אם אדם אוכל מחטה של ארץ ישראל יברך על מחיתה ועל כלכלתה, ולמה אנוחנו לא אומרים ככה? כי את רב החטה מיצאים לחוץ לארץ. ואנוחנו אוכלים חטה של אמריקה. מה לעשות?! צריכים לקבל דולרים... הדולרים חשובים יותר מהחטה, אז לוקחים את החטה לחו"ל, ואנוחנו מביאים דולרים. אבל גייע הזמן שהדולרים שלהם אין להם ערך. והשקלים שלנו יעלו. אבל על מצה שמונה מברכים "על מחיתה ועל כלכלתה" [כי מצה שמונה היא מקמח של ארץ ישראל]. כך מרן הרב עובדיה אמר שהחטה שלנו רבה ככלה מחוץ לארץ. **אבל מצה שמונה זו חטה שלנו.** לכן מי שאוכל מצה [שמונה] בשעות פחות מארבע ביצים, דהינו מצת מכונה אחת או אחת וחצי, יברך מזונות ועל המחיה, ובסוף יאמר "על מחיתה ועל כלכלתה" [ראה בספר ה' נסי ח"ב שפדי לברך המוציא על מצת מכונה יאכל שתיים וחצי מצות, ובשעת הדק די בשתיים]. (בית נאמן גליון 468 אות ז').